

Notat

Dato: 06.03.2025
Reference: Sundhed og Omsorg
Journalnr.: 24/7090

Implementering af Ældreloven

Ældreloven er en del af regeringens Ældrereform. Loven blev vedtaget i folketinget den 19. december 2024 og træder i kraft den 1. juli 2025. Loven beror på tre bærende værdier:

- 1) Den ældres selvbestemmelse
- 2) Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse
- 3) Et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Målet med Ældrereformen er *”frisættelse af ældreområdet, der grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på. Med aftalen ændres tilgangen fra at styre efter standarder og kontrol til i stedet at styre efter kvalitet, klare mål og værdier”*.

Ældrepleje udskilles af Serviceloven

Ældreloven skal almengøre ældrepleje og adskille området fra det specialiserede socialområde i Serviceloven, idet ældreområdet skal betragtes som et alment område, da alle ældre kan få behov for ældrepleje. De to lovgivninger adskilles af et objektive alderskriterium (folkepensionsalderen) kombineret med at hjælpebehov til varetagelse af den daglige livsførelse pga. nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne ifm. aldringen.

Personerne, hvis hjælpebehov kan sidestilles med en ældre persons behov, kan ligeledes modtage hjælp efter Ældreloven jf. § 2 stk. 2. Det kommunens opgave er at opstille kriterier for, hvornår en yngre person kan omfattes af undtagelsesbestemmelsen i Ældreloven. Forvaltningen foreslår, at afgørelsen dels træffes ud fra personens alder og dels ud fra karakteren af borgerens fysiske og kognitive funktionsniveau, idet det skal være sammenligneligt med et aldringsfunktionstab.

Såfremt en borger ikke kan omfattes af undtagelsesbestemmelsen, vil borgeren skulle vurderes efter Serviceloven. Det skal i den forbindelse bemærkes, at hvis en person kan modtage helhedspleje, madservice, afløsning eller aflastning (Ældrelovens §§ 10, 13, 14, 16 og 17) kan personen ikke samtidig modtage tilbud efter servicelovens §§ 83, 83 a, 84, og 86 om tilsvarende ydelser. Dog kan en borger fortsat modtage helhedspleje efter Ældreloven og socialpædagogisk støtte efter Serviceloven. Herudover bevilges hjælpemidler ligeledes efter Servicelovens § 112.

Herudover differentierer de to lovgivninger sig ligeledes ift. formålsparagrafferne, hvor Serviceloven rummer alle borgere med fysisk, psykisk eller sociale funktionsnedsættelser, mens Ældreloven primært er målrettet ældre borgere og danner ramme for ældrepleje ifm. funktionsnedsættelse som følge af aldring.

I Serviceloven indføres en ny bestemmelse ift. madservice (§ 83 b), som betyder at personer der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale forhold ikke selv kan varetage madlavning som udgangspunkt kan tilbydes mad, som er fremstillet uden for personens hjem. Kommunalbestyrelsen kan dog vælge at levere ydelsen som støtte i hjemmet eller på hold. Det er væsentligt at bemærke, at madlavning som støtte i hjemmet eller på hold er en mulighed og ikke et krav. Det betyder, at kommunen kan vælge ikke at tage denne mulighed i brug. Såfremt muligheden anvendes første gang er det dog en del af praksis, så alle borgere stille lige og har ret til samme hjælp.

Konsekvenser for praksis som følge af Ældreloven

Nedenfor er forskellene for borgere over folkepensionsalderen skitseret - dvs. Ældrelovens ramme for ældrepleje - samt konsekvenserne for Norddjurs Kommune.

Der kan dog forekomme ændringer i fortolkningen af Ældreloven, når Ældreministeriet udsender sin vejledning til loven. Ifølge Ældreministeriet udsendes en vejledning til Ældreloven inden loven træder i kraft den 1. juli 2025.

	SERVICELOV (GÆLDENDE PRAKSIS)		ÆLDRELOV (NY PRAKSIS)		KONSEKVENSER FOR NORDDJURS KOMMUNE
Ældrepleje					
Personlig pleje og praktisk hjælp	<p>§ 83. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) personlig hjælp og pleje 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og 3) madservice. 	Skal	<p>§ 10. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde personer omfattet af loven, som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne har behov for hjælp eller støtte i den daglige livsførelse, et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som muliggør en løbende tilpasning af indholdet i tilbuddet inden for det tilbudte forløb i takt med udviklingen i den enkelte persons ressourcer og behov</p>	Skal	Borgerne har ret til samme hjælp som før, men hjælpen leveres på en ny måde i form af rummelige pleje- og omsorgsforløb (pakker) frem for enkelttydelser
Rehabiliteringsforløb	<p>§ 83a. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.</p>	Skal	<p>§ 5. Tilbud efter §§ 10 og 11 skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.</p>	Skal	Rehabilitering og forebyggelse skal indgå som en integreret del af alle pakker. Det enkeltstående rehabiliteringsforløb bortfalder for ældre borgere (men består i serviceloven).
Afløsning i eget hjem	<p>§ 84. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.</p> <p>Stk. 2. Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.</p>	Skal Kan	<p>§ 16. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle eller andre nære pårørende, der passer en person, der er omfattet af loven.</p> <p>§ 17. Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har særligt behov for pleje og omsorg.</p>	Skal Kan	Ingen ændringer
Genoptræning	<p>§ 86. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.</p> <p>Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.</p>	Skal	<p>§ 9. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvilke tilbud om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje og omsorgsforløb, der skal kunne tilbydes efter § 10, herunder rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af tilbuddene.</p> <p>Stk. 2. Helhedspleje efter stk. 1 omfatter følgende:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Personlig hjælp og pleje. 2) Hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet. 3) Genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. 	Skal	Helhedspleje omfatter også genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse, men hvor borgeren er midlertidig svækket, f.eks. efter længere tids sengeleje i hjemmet på grund af influenza eller lignende.
Selvudpeget hjælper	<p>§ 94. En person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed, jf. § 90, og om betaling m.v.</p>	Skal	<p>§ 20. En person, som modtager tilbud efter § 10, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne, jf. dog stk. 2 og § 21. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den udpegede person om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v.</p> <p>Stk. 2. Den udpegede person skal alene udføre de opgaver, der indgår i kontrakten med kommunalbestyrelsen</p>	Skal	Borgerne har stadig mulighed for selv at udpege en hjælper. Hjælperen er dog ikke forpligtet på at levere helhedspleje, men skal kun udføre de opgaver, som indgår i kontrakten mellem leverandør og kommunen. Kommunen udfører de resterende opgaver, som borgeren har brug for hjælp til, hvis den selvudpegede hjælper ikke leverer det hele.
Forebyggende hjemmebesøg	<p>§ 79 a. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år, og som bor i kommunen, jf. dog stk. 2-4.</p> <p>Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor i kommunen, i deres fyldte 75. år og deres fyldte 80. år.</p> <p>Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor alene i kommunen, i deres fyldte 70. år.</p> <p>Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg efter behov til borgere i alderen 65 år til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne, og som bor i kommunen.</p> <p>Stk. 5. Kommunalbestyrelsen tilrettelægger besøgene efter behov, jf. dog stk. 1-3.</p>	Skal	<p>§ 4. Kommunalbestyrelsen skal med henblik på at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen, herunder ved iværksættelse af opsøgende indsatser målrettet personer, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale</p>	Skal	Kommunen frisættes til at tilrettelægge og målrette en generel og forebyggende indsats målrettet ældre borgere i kommunen, hvor der vurderes at være forebyggelsespotentiale. Forebyggelse handler både om social, psykisk og fysisk funktionsniveau. Formålet er at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov.
Frit valg	<p>§ 91. Kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af hjælp efter § 83 kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.</p> <p>Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal for at opfylde forpligtelsen i medfør af stk. 1 som minimum</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller 2) tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter § 83, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog stk. 3. 	Skal	<p>§ 18. Kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at personer, der modtager et tilbud efter §§ 10 eller 13, kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf alene den ene leverandør kan være kommunal.</p> <p>Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal for at opfylde forpligtelsen i stk. 1 som minimum</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) indgå kontrakt med en eller flere leverandører eller 2) tilbyde et fritvalgsbevis, som giver personer, der modtager tilbud efter §§ 10 eller 13, adgang til, at de pågældende personer selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog stk. 4. 	Skal	Borgeren har samme mulighed for frit valg. Leverandøren skal dog levere helhedspleje - dvs. personlig- og praktisk hjælp samt genoptræning. Flere private leverandører kan via konsortier gå sammen om at levere alle aspekter af helhedsplejen.
Madservice	<p>§ 83. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og 3) madservice. 	Skal	<p>§ 13. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret leveret til personer, der er omfattet af loven, som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne.</p>	Skal	Kommunen skal tilbyde mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret leveret til personer som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne. Der er fortsat frit valg.
Robotstøvsuger	<p>Ankestyrelsens principafgørelse 32-16. Robotstøvsugere er forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo. Der kan derfor ikke ydes støtte til køb af en robotstøvsuger efter reglerne om forbrugsgoder.</p>	Skal	<p>§ 15. Kommunalbestyrelsen kan udlåne robotstøvsugere eller yde økonomisk støtte til køb heraf til personer, som modtager tilbud efter § 10.</p>	Kan	Denne bestemmelse giver hjemmel til at kommunen kan vælge yde økonomisk støtte til en robotstøvsuger, eller at indkøbe robotstøvsugere, som efterfølgende udlånes til borgerne. Kommunen vil også kunne undlade at benytte muligheden

Opmærksomhedspunkter

Som nævnt vil Ældreloven ”grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på”. I implementeringen af Ældreloven er der derfor en række opmærksomhedspunkter og områder, som vil forandres.

Pakker

Med ældrelovens indføres krav om at ældrepleje skal leveres som ”rummelige pleje- og omsorgsforløb” (pakker) frem for enkelttydelser, som det er tilfældet i dag. Den konkrete hjælp, som borgeren modtager vil således være den samme, men hjælpen leves på en ny måde. Derfor vil gældende kvalitetsstandarder overføres til pakker. Serviceniveauet vil derfor forblive uændret. I Ældreloven bortfalder kravet om kvalitetsstandarder og der skal i stedet for udarbejdes generel borgerrettet kommunikation, som beskriver de overordnede rammer for pakker og den måde, som hjælpen leveres til borgerne.

Frit valg

I Ældreloven videreføres frit leverandørvalg, men der stiles krav om, at én leverandør skal levere alle indsatser i pakkerne. Det betyder at leverandørerne skal levere helhedspleje - dvs. personlig pleje, praktisk hjælp og genoptræning - og ikke enkelttydelser. Gennem konsortier kan flere private leverandører gå sammen, så de tilsammen kan levere helhedspleje.

I Ældreloven tilføjes en bestemmelse om efterbetalingskrav for afregningspriser, der betyder at hvis kommunens faktiske omkostninger ved levering af et tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris skal kommunen efterbetale den private leverandør. Omvendt skal leverandøren efterbetale kommunen, hvis omkostningerne har været lavere. Herudover oprettes en kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som kontrollerer afregningspriser på hjemmehjælp.

Styring, data og ledelsesinformation

Et mål med Ældreloven er at gå fra kontrol og standarder til kvalitet, klare mål og værdier. Det må derfor forventes, at der ikke kan leveres data i samme detaljeringsgrad som tidligere. Fremadrettet vil data vedrørende borgernes ydelser kunne leveres på et mere generelt niveau og ikke specificeret ud på antal minutter brugt på en enkelt ydelse. Der planlægges med at udarbejde ledelsesinformation på et niveau, som sikrer den nødvendige data ift. ressource- og økonomistyring, men samtidig ikke medfører unødigt administration og bureaukrati.

Det er endnu uklart, om der sker ændringer i relation til kommunernes forpligtelse til at levere data til Danmarks statistik samt konkrete dokumentationskrav i relation til Ældreloven.

Omsorgssystem og dokumentation

Den 1. april 2025 præsenterer KMD forventeligt en ny opsætning af borgerjournalen, som skal understøtte Ældreloven og de nye krav til pakker. Det fulde omfang af opsætningen kendes ikke endnu, men på baggrund af KMD indledende bud på implementering af Ældreloven vil det forventeligt kræve en større ændring af Norddjurs Kommunes nuværende opsætning og praksis.

Der sideløbende en proces i gang i forhold til forenkling af Fælles Sprog III (FSIII), som er den fælleskommunale datastandard, som anvendes i dokumentationen i omsorgssystemerne. I forbindelse med forenklingen reduceres antallet af indsatser, hvilket betyder at borgernes indsatser skal omlægges efter den nye standard. KL har fastsat fristen for implementering af FSIII-forenklingen til

udgangen af 2026 for pleje- og omsorgsindsatser, mens indsatser efter sundhedslovens §§ 138 og 140 skal være implementeret i december 2025. Der er endnu ikke nogen vejledning fra Ældreministeriet vedrørende dokumentationskrav i borgerjournalen

Samlet set vil en ny opsætning af KMD Nexus og FSIII-forenklingen kræve, at der foretages væsentlige ændringer i borgerjournalerne og en omvisitering af alle borgere.

To lovgivninger

Når ældreloven træder i kraft, betyder det, at de samme ydelser skal administreres via to lovgivninger afhængig af borgerens alder og behov for hjælp. Ældrelovsydelser udmøntes som pakker, mens servicelovsydelser udmøntes som enkeltydelser. Det er op til borgers hjemkommune at vurdere, hvilke lovgivning borgeren hører under. Det vil være forventeligt at der i en periode vil skulle bruges ressourcer på at finde afgrænsningen mellem de to lovgivninger hos visitationen såvel som borgere og pårørende. Herudover vil det også have betydning for udfører, som skal levere ydelser efter to principper.

Tidsplan

FASE	AKTIVITET	TIDSPUNKT
0	Undersøgelse <ul style="list-style-type: none"> - Undersøgelse af andre kommuners praksis - Tekniske muligheder i omsorgssystemet (KMD præsenterer sin løsning 1. april 2025) 	4. kvartal 2024
1	Forberedelse af Definition af pakker <ul style="list-style-type: none"> - Pakkernes indhold - Roller og arbejdsgange - Ledelsesinformation og økonomistyring 	1. kvartal 2025 - 2. kvartal 2025
2	Godkendelse af pakker	2. kvartal 2025
3	Omvisitering til pakker <ul style="list-style-type: none"> - Omvisitering - Datakonvertering 	3. kvartal 2025 - 4. kvartal 2026
4	Drift	1. kvartal 2027